

MONNIKSPARKIETEN IN APELDOORN

Gerrian Tacoma

Inleiding

Het jaar 2004 is door SOVON uitgeroepen tot het jaar van de Halsbandparkiet. Deze exoot komt in Nederland vooral in het westen van het land voor. In Amsterdam en Den Haag zitten enorme populaties. Ook in andere Europese landen heeft hij zich als broedvogel gevestigd; de populatie in Brussel bestond in 1999 uit ca. 2000 individuen.

Een exoot in Nederland tot nu toe veel minder aandacht krijgt is de Monniksparkiet. In Brussel, waar hij zich in 1979 als broedvogel gevestigd heeft, is in 1999 uitvoerig onderzoek gedaan naar deze soort. Op drie verschillende locaties werden enorme nesten gevonden. De populatiegrootte werd geschat op 50-60 individuen.

Het feit dat de Monniksparkiet in Nederland zo weinig aandacht krijgt, kan er toe leiden mensen iedere groene parkiet die ze zien vliegen aanzien voor Halsbandparkiet. De beide waarnemingen die vanuit Apeldoorn aan SOVON werden doorgegeven in het kader van 'het jaar van de Halsbandparkiet, bleken bij navraag inderdaad te berusten op een foute determinatie. De parkieten die in Apeldoorn vrij rondvliegen zijn overwegend Monniksparkieten. Om wat meer helderheid te krijgen over het voorkomen van deze soort in Apeldoorn hebben Martin Heinen, Marcel Schäffer en ik (medewerkers van Vogelwerkgroep Oost-Veluwe) dit jaar de Monniksparkieten geïnventariseerd.

Methode en onderzoeksgebied.

Tussen 31 januari en 19 juni werden met tussenpozen van 3 à 4 weken alle bekende nestplaatsen bezocht. Aanwezige parkieten werden geteld en er werd genoteerd of er sprake was van nestbouw, balts of jonge vogels. In totaal waren er zeven van deze telrondes. De bezoekdata waren: 31 januari, 28 februari, 27 maart, 17 april, 8 mei, 30 mei en 19 juni. Ons onderzoek richtte zich op 6 locaties. Deze zijn met nummers aangegeven op de kaart op de volgende bladzijde.

1. Het terrein van de dierenhandelaar Man in 't Veld. Hier zijn we pas later in het seizoen goed gaan kijken toen het woonhuis gesloopt was.
2. Een grote conifeer langs de Deventerstraat ongeveer 100 m van het huis van de dierenhandelaar.
3. Terrein van psychiatrische instelling Spatie. Tegenover het huis van de dierenhandelaar (op ca. 100 m afstand) staan zes zomereiken met nesten (3a). Achter de kapel in een bosje ca. 300 m richting Deventer staat een zomereik met een vrij plat nest (3b).
4. Kinderboerderij Laag Buurlo. Hier is een bosje waar onder andere met klimop begroeide zomereiken staan. Op twee plekken in dit bosje zijn drie bomen met nesten. De nesten het dichtst bij de dierenhandelaar worden al ongeveer 3 jaar in de gaten gehouden door de beheerder van de kinderboerderij (4a). De nesten in de andere drie bomen dateren van 2003 (4b).
5. Mheenpark. In een esdoorn zit een groot bolvormig nest, waar vorig jaar regelmatig parkieten bij gezien zijn. Elders in het park staan nog een iep en een

abeel met nesten die mogelijk gebouwd zijn door parkieten. Aangezien we hier nooit parkieten bij hebben gezien, zijn deze nesten verder buiten beschouwing gelaten.

6. De Tol. Achter een woonhuis zit een bolvormig nest in een perenboom.

Resultaten

Hier volgt de bespreking van de resultaten per nestlocatie.

1. Toen we met ons onderzoek begonnen vlogen hier nog grote aantallen parkieten rond. Op 31 januari zat een groep van 40 à 50 vogels in een boom aan de andere kant van de weg. Op het terrein zelf zaten in de meeste bomen grote nesten. Op 17 april constateerden we dat het huis leeg stond en dat een groot aantal bomen gekapt was. We zagen in twee bomen een paartje parkieten bij een nest. Verder vlogen er veel Kauwen. Op 8 mei zagen we dat het huis gesloopt was. Na de sloop hebben we hier geen parkieten meer gezien.
2. Op 28 februari zagen we 3 parkieten en 6 Kauwen. De parkieten waren bezig met nestbouw en leken zich weinig aan te trekken van de aanwezigheid van de Kauwen. Op 27 maart waren 2 parkieten en 6 Kauwen bezig met nestmateriaal. Op 17 april waren er 4 parkieten en minstens 6 Kauwen aan het bouwen. Na deze datum hebben we geen parkieten meer bij het nest gezien. Wel waren er op 30 mei 5 Kauwen.
3. Bij de nesten in de zes zomereiken tegenover de dierenhandelaar waren alleen op 31 januari en op 27 maart 4 parkieten aanwezig. We hebben geen parkieten bezig gezien met nestbouw. Bij het nest in het bosje achter de kapel was alleen op 17 april een paar parkieten even aanwezig.
4. Dit is de enige locatie waar bij alle bezoeken parkieten zijn waargenomen. Het hoogst waargenomen aantal was 18 parkieten op 27 maart. De meeste keren waren er wel parkieten met takjes in de weer. Op 17 april waren we getuige van een paring. Op 19 juni constateerden we dat er jongen waren; we hoorden gepiep als een vogel een nest in ging en we zagen minstens 5 jonge vogels bij een nest zitten. De jonge vogels waren herkenbaar aan de kortere staart en het feit dat ze iets valser waren. Van eind maart tot eind mei waren er ook Kauwen aanwezig. Het hoogst waargenomen aantal was 10 op 17 april. Deze waren toen bezig met nestbouw in het breedste gedeelte van een groot nest. De parkieten zaten vooral in de smallere gedeeltes bovenin het nest. Op 30 mei vlogen er in één nest op vier plekken Kauwen in en uit met voedsel. Op 19 juni waren alle Kauwen verdwenen.
5. Op 28 februari zagen we twee parkieten even bezig met nestbouw. Daarna vlogen ze samen weg. Verder hebben we hier geen parkieten meer gezien. Op 8 mei hoorden we ze wel in de buurt.
6. Op 31 januari en 28 februari was hier één paartje parkieten aanwezig. Op 27 maart waren er 3 paar, waarvan één paar aan het bouwen. Na deze datum hebben we hier geen parkieten meer gezien. Wel vlogen er op 17 april twee Kauwen met nestmateriaal.

Bespreking

Uit de waarnemingen bij Laag Buurlo blijkt dat de Monniksparkiet zich in Apeldoorn in het wild voortplant. Het is echter niet duidelijk in hoeverre deze dieren buiten het broedseizoen nog terugkeren naar de dierenhandelaar. In september zaten er in ieder geval nog vrij veel parkieten bij Laag Buurlo. Ook bij Het Natuurhuis (Centrum voor natuur- en milieueducatie) dat ca. 350 m ten noordwesten hiervan ligt, werden regelmatig parkieten gezien.

Het is niet duidelijk in hoeverre de Kauw met de Monniksparkiet concurreert om nestruimte. Het is duidelijk dat Kauwen gebruik maken van de nesten die door de parkieten gemaakt worden, maar de parkieten lijken zich weinig van de inwoning aan te trekken.

Na de verhuizing van de dierenhandelaar zijn er weinig parkieten meer in de buurt van zijn voormalige adres aan de Deventerstraat gezien. Kennelijk heeft hij de dieren rond zijn huis gevangen en meegenomen naar

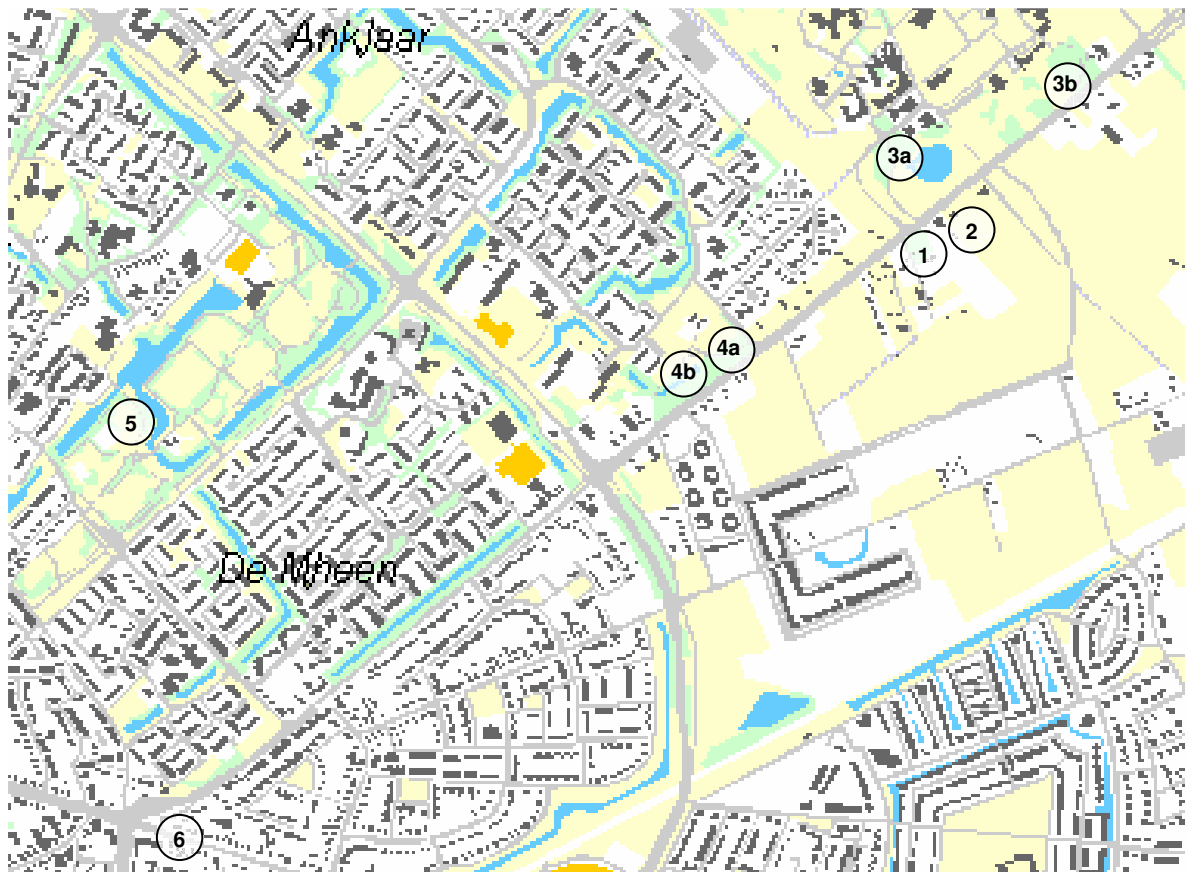
z'n nieuwe adres. Door zijn verhuizing halverwege ons onderzoek is het erg moeilijk een schatting te maken van het aantal Monniksparkieten in Apeldoorn, maar wij vermoeden dat er dit jaar minstens 20 broedparen waren. De komende jaren kan hier meer duidelijkheid over verkregen worden. Het is dan ook interessant om ze de komende jaren te blijven volgen.

De parkieten die nu nog vrij in Apeldoorn rondvliegen, zullen zichzelf moeten zien te redden. Als ze zich in het wild blijven voortplanten, zonder dat ze een thuisbasis hebben om op terug te vallen, kan er gesproken worden van een zelfstandige broedpopulatie.

Literatuur

Weiserbs, A & Jacob, J (1999): Etude de la population de Perriche jeune-veuve (*Myiopsitta monachus*) à Bruxelles, Aves 36 (4) 1999 : 207-223

Kaart met de locaties van de nesten

1. Terrein van dierenhandelaar Man in 't Veld
2. Grote conifeer langs Deventerstraat
- 3a. Terrein van Spatie
- 3b. Bosje bij kapel
- 4a. Kinderboerderij Laag Buurlo
- 4b. Kinderboerderij Laag Buurlo
5. Mheenpark
6. De Tol

Amersfoortcoördinaten	197,5 - 470,9
Amersfoortcoördinaten	197,7 - 471,0
Amersfoortcoördinaten	197,5 - 471,0
Amersfoortcoördinaten	197,8 - 471,3
Amersfoortcoördinaten	197,2 - 470,6
Amersfoortcoördinaten	197,0 - 470,5
Amersfoortcoördinaten	195,9 - 470,5
Amersfoortcoördinaten	195,9 - 469,8